

Historikk omkring Alvdal skytterlag fra 1877.

Stoffet til denne historiske vandringen er hentet fra Folkevæpningssamlagets arkiv i Elverum, boka Skyttersaken i Norge før 1893, Det frivillige Skyttervesens årbøker og de nevnte lags protokoller og beretninger. I tillegg har vi snakket med familiene til gamle skyttere. Stoffet er i hovedsak samlet av Per Dalåsen og Hans Sollid

En kan ikke med sikkerhet si når Alvdal skytterlag opprinnelig ble stiftet da de eldste protokollene som tilhører laget dessverre er blitt borte. I boka Skyttersaken i Norge før 1893 står Lille-Elvdalen Skytterlag oppført som "Nytt" i 1877. Laget hadde da 151 medlemmer. Dette er det tidligste dokumenterte år som er funnet på vårt skytterlag. Det er likevel grunn til å tro at laget kan ha vært stiftet før. Ser en på stiftelsesårene for naboskytterlagene Fåset (1864) og Tynset (Tønset - 1861), kan en anta at skyttersporten ble organisert i begynnelsen av 1860-tallet.

Men 1877 er godkjent som stiftelsesår av Det frivillige Skyttervesen.

I jubileumsåret 1914 ?

I den ordinære generalforsamling i Lille-Elvdalen skytterlag den 6. Mai 1914 –sak 12 står følgende: "Styret bemyndiges til at leie folk til at sette i stand banen med ringe ledning og telefon. Det henstilles til alle skyttere at være flinke til å skyte *i jubileumsåret*. Det spørsmålet som det er naturlig å stille seg i denne forbindelsen er: hvilket jubileum ?

Mye tyder derfor på at Alvdal skytterlag kan være stiftet så tidlig som i 1864, dvs i samme tidsrom som våre nabolag og som ville være naturlig. Det er i alle fall ingen grunn til å tro at alvdølene ville feire et 37-årsjubileum.

I så fall skulle Alvdal skytterlag i år feire 138-års jubileum !

Det kan også nevnes at enkelte tidligere har hevdet at Alvdal skytterlag ble stiftet før 1877, da de kunne minnes at det ble arrangert premieskytinger allerede i 1860-årene. Men disse var kanskje kommet i gang på mer eller mindre privat initiativ. Dikterpresten Ivar Mortenson Egnund var en ivrig forkjemper for skyttersaken, og han var sikkert en av dem som ga støtte til at flere av skytterlagene herover kom i gang. Det vanskelige forholdet mellom nordmenn og svensker gjorde vel også sitt.

I et historisk tilbakeblikk som dette bør vi nevne **de andre skytterlagene** som har vært (er) i drift i Alvdal:

1. **Folla** skytterlag på Plassen. Stiftet 14. Mai 1882. Oppløst 1894.
2. **Urstrøms** skytterlag på Barkald. Stiftet 3. Juni 1888. Oppløst i 1897.
3. **Bellinga** skytterlag på Bellingmo. Stiftet 7. Mai 1899. Oppløst 1929.
4. **Stormoen** skytterlag. Stiftet 1901. Oppløst 1905.
5. **Tronfjell** skytterlag. Stiftet i 1884. I drift i dag.

De første skytebanene

Lille-Elvdalens skytterlag hadde sannsynligvis sin første bane på **Steimoegga** om lag der idrettsanleggene ligger i dag.

Laget benyttet også en bane ved **Jensplass på Plassen**. Det vart brukt malmskiver, og det var svær sport for ungene å plukke opp de flatklemte kulene som datt ned foran skivene. Klistringen av disse skivene foregikk ved at de hadde med seg malerkost og bare malte over merkene etter kulene.

Bernhard Sørhus var en av de eldste som har vært med i Alvdal skytterlag (Lille-Elvdalens skytterlag), han var for øvrig formann i Lille-Elvdalens skytterlag i 1895-96, kunne fortelle at han fra guttedagene mintes de som skjøt på blink på treskiver. Med de temmelig grove kalibrene som ble brukt på den tida, er det ikke til å undres at det gikk så flisene sprutet når de traff.

Det er unektelig et stort sprang fra denne metoden over til de elektroniske skivene som skal monteres på Stormoen skytebane i 2002.

Folla skytterlag brukte senere denne banen ved Jensplass fra 1882-1890.

1883 Var med på stifte Hedmarken Amts Folkevæbnings Samlag

Bane på Øra

Det neste stedet der laget hadde skytebane, var på **Øra** på **vestsida av Folla** et stykke ovafor Moanbrua. Det lengste holdet her var på 400 meter. Denne banen ble brukt til ca. 1890.

I 1890 hadde laget om lag 20 medlemmer og åtte rifler.

1890 ut av Hedmarken Amts Folkevæbningssamlag

Vesle Elvdal Skytterlag meldte seg ut av Hedmarken Amts Folkevæbnings Samlag dette året.

1893 Det frivillige Skyttervesen stiftet

1895 Den første skytebanen på Stormoen

Omkring 1895 ble den første skytebanen på Stormoen bygd. Dette forklarer noe av grunnen til at laget lå nede i tidsrommet 1891-95. Denne banen lå ikke der dagens bane ligger, men lenger mot sørvest der skyteretningen var mer mot vest.

Standplassen og skivene lå ute på noen sandodder som stakk seg ut i myra sør for Stormoen-garden. Denne myra er i dag dyrket mark.

På'n igjen på Øra 1901

Det ble imidlertid for lang veg for enkelte skyttere fra stasjonsstrøket ned til Stormoen. Derfor ble banen på Øra igjen tatt i bruk i 1901. Denne gangen med standplass på østsida av Folla og med skivene på vestsida av Folla. Banen var preget av stor avdrift på grunn av elvedraget og særlig dersom det var vind i tillegg. Skyttere som ikke kjente denne banen, hadde vanskeligheter med å finne ut av dette. Stormoen skytebane som ble stiftet i 1901, overtok banen nede på Stormoen fram til 1905 da Stormoen skytterlag ble nedlagt. Vi snakker vel her om slags avskaling der noen holdt på Stormoen og noen syntes dette ble for langt og ville ha en bane som lå nærmere sentrum.

Lille-Elvdalen skytterlag hadde denne banen på Øra i bruk inntil 1922. Av sikkerhetsmessige årsaker og på grunn av protester fra oppsittere tar de i 1919 igjen beslutningen å flytte skytebanen tilbake til Stormoen. Det ble da nedsatt en Komité bestående av tre medlemmer fra skytterlaget og tre fra herredsstyret som skulle forsøke å ordne grunn til banen.

Den 22. oktober 1921 ble det gjort vedtak på ekstraordinær generalforsamling i kommunehuset om å flytte skytebanen til Stormoen. Det ble videre besluttet å forandre laget navn til Alvdal skytterlag.

Fra den 22. oktober 1921 har lagets navn vært Alvdal skytterlag.

Fra 1922 har laget holdt til på Stormoen skytebane.

I 1922 ble laget eier av banegrund i 1000 meters lengde og denne ble ansett for å være absolutt sikker. Det ble foreslått anlagt skiver på 200 – 400 – 600 og 800 meter samt hvis økonomien tillater der, ei selvanvisende skive på 300 meter som til øvelse kunne benyttes fra tre forskjellige standplasser. Omkostningene med denne bygginga ble anslått til å bli kr. 1.570.- Det er her verdt å merke seg at det ble bygd en 400 meter som i ettertid skulle bli lite brukt.

Ro

Etter denne flyttingen tilbake til Stormoen fikk Alvdal skytterlag ro omkring sitt baneforhold, og sakte men sikkert ble er banen blitt bygd ut til det den er i dag. Senere reparasjoner og utbygginger har som regel hatt en forbindelse med arr. av samlagsstevner som klart har vært de største inne samlaget.

Det er vanskelig å få noen oversikt hva som skjedde innen laget i årene framover fra 1922. Det er grunn til å anta at det ble utført utbedringer i forbindelse med samlagsstevnene i 1925 og 1935.

Etter krigen

Etter krigen var det stor aktivitet nede på skytebanen. Det var stor oppslutning og entusiasme rundt forsvarssak og skyttersak.

Storstevnet i 1948

I forbindelse med arr. av samlagsstevnet i 1948 ble vollen foran skivene på 600 meteren tømret opp igjen. Erling Flaten kan fortelle at han lunnet framtømmeret den 19. Mai dette året. Banen ble rapportert å skulle være i den beste orden med hele 15 skiver på 100 meter, 10 skiver på 200 meter og 10 skiver på 300 meter.

Standplassen ble dette året utvidet med 50 meter og påkjørt leire og grus. Vollen foran skivene på 600 meteren ble satt i stand igjen. Vegen til skytebanen ble utbedret, men da begge vegene som førte til skytebanen var nokså smale, ble det innført enveiskjøring. Et nytt kontor ble også bygget på i vester ende av skytterhuset, og det gamle huset ble reparert.

Alvdal "sørover" i 1953

I 1953 ble Østerdal skyttersamlag delt idet Nord-Østerdal ble skilt ut som eget skyttersamlag. Alvdal tilhører som kjent Nord-Østerdalsregionen, men valgte allikevel å fortsette i Østerdal skyttersamlag. Dette var en avgjørelse som det ble lagt merke til, og alvdølenes holdning vakte undring i skytterkretser innen Nord-Østerdal skyttersamlag. Begrunnelsen fra alvdølenes side var at det var bedre konkurranse sørover.

For alvdølene ble det i alle fall en dyrekjøpt avgjørelse idet de sto igjen som en ensom utpost i sitt eget samlag med åtte mil til nærmeste lag som var i aktivitet og opptil 25 mil til samlagsstevnet. Det skulle gå hele 31 år før Alvdal skytterlag ble med "nordover".

Tak over "hue" - tak over standplassen til samlagsstevnet i 1956

Neste store operasjon kom i forkant av samlagsstevnet i 1956. Da ble det foretatt en omfattende rehabilitering under ledelse av formannen og dugnadsgeneral John Sletten. Alvdal skytterlags bane på Stormoen ble betraktet som ideel fra naturens side idet den lå på sandgrunn og var godt skjermet av furuskogen på alle kanter. Men standplassen hadde i alle år vært for lav, noe som ga mirage på solvarme dager. Dette ble nå rettet på ved at standplassen ble hevet i hele sin lengde på 47.5 meter samtidig som det ble bygget et overbygg med en solid takflate på 275 m². Standplassen ble dekket med knust skifer som ville gi et stabilt feste og et renslig dekke etter tids bruk, ble det uttalt. Noe særlig renslig til å begynne med kunne ikke denne finknuse skiferen være.

For øvrig ble 300 meteren utvidet fra 10 til 15 skiver, og vil få nye, moderne skivestativer av jern. Med de 15 skivene på 100 meter og 10 skiver på 200 meter som banen hadde fra før, fikk banen nå til sammen 40 skiver og standplass med flust med plass til å skyte på dem samtidig.

Støpt dekke til samlagsstevnet i 1964

I forbindelse med samlagsstevnet i 1964 ble det støpt dekke på standplassen.

Dette anlegget sto seg bra helt fram til begynnelsen av 70-tallet da det viste seg å være behov for nok en større renovering.

Stor renovering fra 1971 og utover

I 1971 ble det startet et meget omfattende og arbeidskrevende restaurerings- og nybyggingsarbeid, et arbeid som etter hvert viste seg å vare helt fram til 1987. Dette arbeidet startet under Erik Flatens siste formannsår i 1971. Arbeidet med å støpe vegger og tak i skyttergravene og kjørt opp voller bak 100 og 300 meteren ble påbegynt i 1971 og fullført i 1973.

Per Dalåsens formannsperioden fra 1972 – 79 fikk en dramatisk start da hele taket over standplassen ble tatt av ei vindkule søndag den 18. Juni 1972. Taket ble vrent bakover og havnet nærmest helt på flasken midt mellom standplassen og skytterhuset. Flaggstanga ble slått tvers av. Denne dagen var det fylkesmesterskap på Tynset. Vi kan prise oss lykkelige over at det ikke var på Alvdal dette fylkesmesterskapet ble arrangert denne søndagen. Taket kom på plass igjen i løpet av høsten.

I 1978 ble feltbanen ferdig samtidig med lerdue- og elgbanen og nye skivebuer på 100 og 300 meter.

Inn i Nord-Østerdal skyttersamlag fra 01.01.85

Endelig var saken om å gå over til Nord-Østerdal skyttersamlag såpass moden at det var mulig å få vedtatt at Alvdal skytterlag skulle melde overgang. Det var ingen smertefri prosess, men laget kom seg fint gjennom den. Laget hadde egentlig langt viktigere ting å tenke på idet de på denne tida hadde avsluttet en omfattende renovering av skytterbanen og så mulighetene til å få fullføre hele utbygginga gjennom å få oppført et nytt skytterhus. I denne saken om å gå "nordover" var det i grunnen ingen tapere.

Nytt skytterhus ferdig i 1987.

Laget sto nå med flott baneanlegg og ei gammel "rønne" av et skytterhus. I 1984 startet planleggingen av nytt skytterhus opp. Tegninger og kostnadsoverslag ble utarbeidet, og byggestart var en forferdelig regnværsdag høsten 1984 med støping av grunnmur og såle. Våren 1985 ble reisverket satt opp med god hjelp av HV-mannskaper. Vinteren 1986-87 ble så det nye skytterhuset endelig ferdig slik at vi kunne ta det i bruk til Skytingens dag søndag 24. Mai. Åpningsfesten ble holdt den 27. Februar 1988.

1988 restaurert det gamle skytterhuset og lydisolert standplass

I tillegg til arbeidene på det nye skytterhuset, ble det gamle skytterhuset restaurert med tre kontorer, et intendanturlager for HV og et laget for Alvdal JFF og Alvdal Lotteforening i den vester enden der det gamle kontoret lå.

Standplassen på 100 og 300 meter ble lydisolert og kledd innvendig. Parkeringsplass mellom det gamle skytterhuset og vegen samt vest for det gamle skytterhuset ble opparbeidet. Sommeren 1988 ble de lagt inn vann på huset i samarbeide med Stormoen Vassverk som velvilligst lot oss koble på anlegget mot at vi deltok i en del forbedringer på anlegget. Laget hadde kommet gjennom denne meget omfattende byggeperioden med en egenkapital på ca. 100 000 kr. igjen. Senere mottok Alvdal skytterlag kr. 268 000 som statstilskudd til skytterhuset som var klassifisert som lokalt kulturbygg.

NC-finale i 1990

I 1990 overtok Alvdal på kort varsel finalen i Norgescupen etter Sarpsborg skytterlag som hadde trukket seg. Det ble en periode med meget hektisk forberedelser. Men takket være at baneanlegget sto ferdig, ble mye av arbeidet lagt på stevneavisen og premiene. Finalen ble vunnet av Espen Berg Knutsen fra Nordstrand. Vi fikk mye

skryt for dette arrangementet, ikke minst fordi vi valgte å legge banketten etter stevnet til Flatsetra dit skytterne ble fraktet med buss. Vi var også blant de første som slapp publikum inn på standplassen under skytinga. Det var spennende å følge skytterne på så nært hold under de avsluttende enkeltskuddene stående.

1. runde NC-cup i 1995

Våre 1995 arrangerte vi sammen med Tynset og Folldal skytterlag første runde i Norgescupen. Tre stevner lokalt i Nord-Østerdal tiltrakk seg stor oppmerksomhet. Ei fyldig skytteravis ble spredt rundt om i over 12000 eksemplarer. I tillegg hadde vi skytterradio i nært samarbeid med Tron Nærradio og med Ola Th. Sørhus som redaksjonssjef. Den avsluttende omgangen gikk på Stormoen der Roar Lillebo vant klart med hele 346 poeng etter imponerende skyting. Sjøl om været var heller kjølig, varmet alle de positive tilbakemeldingene vi fikk etter stevnene. Til dette stevnet skjenket AS Malmlaft en gedigen tømret seierspall som virkelig vakte oppmerksomhet. Dette var et klassisk eksempel på hvordan vi kan gjøre noe ut av et samarbeide med næringslivet til beste for begge parter. Pallen ble for øvrig lånt ut til Landsskytterstevnet på Lesja i 1995.

Ingvar skytterkonge i Evje 1999

Det største som kan skje noe skytterlag, er vel å få en skytterkonge. På Landsskytterstevnet i Evje i 1999 ble Ingvar Brohaug til alle store overraskelse skytterkonge. En drøm var gått i oppfyllelse for både Ingvar og alle som har arbeidet for skyttersporten i Alvdal. Ingvar skjøt allerede i det første laget med 5.klassinger om morgenen denne solvarme onsdagen nede på Evje. Han levnet ingen tvil om sitt kandidatur ved å skyte 100 på 10-skudden etter serien 50-49-50=149 på 15-skudden. Ingvars unike prestasjon på morgenkvisten fikk stemningen på dette Landsskytterstevnet nærmest til å eksplodere. Med ett var Ingvar forvandlet til et medieobjekt i særklasse blant skytterne og folk trodde knapt sine egne øyner. Den som kanskje tok det med best fatning, var Ingvar sjøl. Han klarte på en beundringsverdig måte å holde føttene på bakken. Foran finaleomgangen ledet han med hele to, en ledelse som kunne synes å være betryggende. Men det å ligge på skive en på et kongelag utsetter skytteren for et nærmest umenneskelig press og alt kan skje. Det viser historien. Men ingenting bet på Ingvar på dette landsskytterstevnet. Han skjøt i sitt vanlige tempo og spente både tilskuere inne på standplass og hele TV-Norge som fulgte finalen på pinebenken. Ingvar har aldri vært noen utpreget rask omgangsskytter. Det var han heller ikke denne gangen. Når nærmeste konkurrent, Arnt Erik Aune, hadde skutt seg ferdig, hadde Ingvar fortsatt igjen tre skudd. Det siste skuddet falt langt inne i den 2 sekunders lange staaansen, mange trodde han ikke ville rekke det. Til tross for en nier i andre og siste skudd, begynte spaken å sirkle etter de to nierne han kunne ha for å vinne direkte, og Ingvar kunne slippe jubelen løs. Vinnerresultatet ble 347. Da var det gildt å være både Ingvar og alvdøl.

Ingvar kom fra det nærmest ukjente, han hadde slitt lenge for å komme dit han var, han opptrådte hele tida "dønn" ærlig og naturlig i alle sammenhenger og ble en meget populær skytterkonge.

Vi som var så heldige å få følge dette dramaet på nært hold, vil vel aldri glemme denne dagen, lørdag den 7. august.

Historisk

Under Landsskytterstevnet i Bodø i 2001 ble vår kjære skytterkonge Ingvar Brohaug igjen historisk ved å være den første som klarte å kvalifisere seg til "Kongelaget" i

både felt og bane og samtidig være med i både Stang- og felthurtigfinale. Dessverre for Ingvar gikk det heller skeis på feltfinalene, men under Kongelaget bane holdt han helt inn og ble til slutt nr. 4 etter å ha ligget på skive 6.

Elektronikk

Sommeren 2000 ble arbeidet med overgang til elektronikk påbegynt. Starten kan best karakteriseres som et lite "glepatak", men tanken var å starte opp litt forsiktig med to treningsskiver på 200 meter. Sommeren 2000 ble det derfor støpt fundament og stativ til 8 skiver ble satt opp. Vollen bak skivene ble fylt opp, men ikke nok til å tilfredsstille forskriftene.

I 2001 ble Alvdal tildelt midler av den såkalte "Miljøpakka" i DFS og om sommeren 2001 ble hele standplassoverbygget tatt ned og et nytt moderne og lydisolert standplassoverbygg ble satt opp av Alvdalsbygg AS. Dette arbeidet sto ferdig til 1. November.

Høsten 2001 ble også arbeidet med overgangen til elektronikk videreført med å utvide fundamentet til 15 skiver på 200 meter og med oppfylling av voll bak alle disse skivene. Etter dette er det nå bare mulig å skyte på åtte skiver på 300 meteren. Med dette har vi tatt skrittet over i en ny tidsalder og vil montere 10 skiver i april 2002. Det er søkt spillemidler for innkjøp av seks skiver på 100m med fundamenter for 10 skiver og 10 skiver på 200 meter med fundament for 15 skiver. Alvdølene har nok en gang møtt utfordringene som ligger i til enhver tid å ha et tidsmessig anlegg som gjør det mulig å drive topp- og breddeidrett i likhet med de andre idrettsanleggene i bygda.

2. runde NC-cup 2005

Vellykket arr. med Tore Veie, Rissa som vinner med 347. 659 skyttere. Flott vær. Medarr. var Tynset og Tolgen.

2. runde NC-cup 2015

1094 skyttere på standplass. Stevnevinner ble Tor Gaute Jøingsli, Lom&Skjåk med 349 poeng. Et på alle måter vellykket stevne der vi fikk uforbeholden ros fra både skyttere og DFS sentralt. Medarr. var Tynset og Nora.